

Βρυξέλλες, 13 Ιουνίου 2022
(OR. fr, en)

9761/22

ECOFIN 550
UEM 154
SOC 345
EMPL 227
COMPET 448
ENV 549
EDUC 218
RECH 341
ENER 257
JAI 812
GENDER 90
ANTIDISCRIM 70
JEUN 101
SAN 346

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	9413/22 - COM(2022) 619 final
Θέμα:	Σύσταση για ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Λετονίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Λετονίας

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το ανωτέρω σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου, το οποίο βασίστηκε στην πρόταση COM(2022) 619 final της Επιτροπής και αναθεωρήθηκε και εγκρίθηκε από διάφορες επιτροπές του Συμβουλίου.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Λετονίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Λετονίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

---

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου², με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας παρέχει χρηματοδοτική στήριξη για την πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, που συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση. Συμβάλλει στην οικονομική ανάκαμψη και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, ενισχύοντας παράλληλα την ανθεκτικότητα και τη δυναμική ανάπτυξη των οικονομιών των κρατών μελών. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα επικαιροποιηθεί τον Ιούνιο του 2022, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

---

² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

- (2) Στις 24 Νοεμβρίου 2021, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών για το 2022. Ελήφθη δεόντως υπόψη η κοινωνική δέσμευση του Πόρτο, που υπογράφηκε στις 7 Μαΐου του 2021, για την περαιτέρω υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Στις 25 Μαρτίου 2022, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της ετήσιας έρευνας για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2022. Στις 24 Νοεμβρίου 2021, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Λετονία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση του 2022 για την απασχόληση, η οποία αναλύει την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ⁴ («σύσταση του 2022 για τη ζώνη του ευρώ») στις 5 Απριλίου 2022 και την κοινή έκθεση για την απασχόληση στις 14 Μαρτίου 2022.

---

³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25).

⁴ Σύσταση του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2022, σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C 153 της 7.4.2022, σ. 1).

- (3) Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, μετά την παγκόσμια πανδημία, μετέβαλε σημαντικά το γεωπολιτικό και οικονομικό πλαίσιο. Ο αντίκτυπος της εισβολής στις οικονομίες των κρατών μελών έγινε αισθητός, μεταξύ άλλων με την αύξηση των τιμών της ενέργειας, των τροφίμων και των πρώτων υλών και τις προοπτικές ασθενέστερης ανάπτυξης. Οι υψηλότερες τιμές της ενέργειας επιβαρύνουν σε ιδιαίτερα μεγάλο βαθμό τα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά που δοκιμάζονται ή κινδυνεύουν από την ενεργειακή φτώχεια καθώς και εταιρείες που είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας. Η Ένωση διαπιστώνει επίσης μια άνευ προηγουμένου εισροή ανθρώπων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Οι οικονομικές επιπτώσεις του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας έχουν επηρεάσει ασύμμετρα τα κράτη μέλη. Στο πλαίσιο αυτό, στις 4 Μαρτίου 2022, η οδηγία 2001/55/EK⁵ του Συμβουλίου ενεργοποιήθηκε για πρώτη φορά με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/382⁶ του Συμβουλίου, η οποία παρέχει στους εκτοπισθέντες από την Ουκρανία το δικαίωμα νόμιμης διαμονής στην Ένωση, καθώς και πρόσβαση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, στην αγορά εργασίας, στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στη στέγαση και στην κοινωνική πρόνοια.

---

⁵ Οδηγία 2001/55/EK του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων (ΕΕ L 212 της 7.8.2001, σ. 12).

⁶ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/382 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 2022, που διαπιστώνει την ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από την Ουκρανία κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/55/EK και έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή προσωρινής προστασίας (ΕΕ L 71 της 4.3.2022, σ. 1).

- (4) Λαμβανομένης υπόψη της ταχέως μεταβαλλόμενης οικονομικής και γεωπολιτικής κατάστασης, το Ευρωπαϊκό Εξαμηνιο συνεχίζει τον εκτεταμένο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης το 2022, ενώ παράλληλα εξελίσσεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις εφαρμογής του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, όπως περιγράφεται στην ετήσια έρευνα του 2022 για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η εφαρμογή των εγκριθέντων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια καλύπτουν όλες τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν στους κύκλους των Ευρωπαϊκών Εξαμήνων του 2019 και του 2020 ή ένα σημαντικό υποσύνολό τους. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019 και του 2020 παραμένουν εξίσου συναφείς και για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αναθεωρούνται, επικαιροποιούνται ή τροποποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, επιπλέον των άλλων ειδικών ανά χώρα συστάσεων που έχουν εκδοθεί έως την ημερομηνία υποβολής αυτών των αναθεωρημένων, επικαιροποιημένων ή τροποποιημένων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- (5) Η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης εφαρμόζεται από τον Μάρτιο του 2020. Στην ανακοίνωσή της της 3ης Μαρτίου 2021, με τίτλο «Ένας χρόνος από την έξαρση της πανδημίας COVID-19: απόκριση σε επίπεδο δημοσιονομικής πολιτικής», η Επιτροπή εξέφρασε την άποψη ότι η απόφαση όσον αφορά την απενεργοποίηση ή τη συνέχιση της εφαρμογής της γενικής ρήτρας διαφυγής θα πρέπει να ληφθεί στο πλαίσιο συνολικής αξιολόγησης της κατάστασης της οικονομίας, με βασικό ποσοτικό κριτήριο το επίπεδο της οικονομικής δραστηριότητας στην Ένωση ή στη ζώνη του ευρώ σε σύγκριση με τα προ κρίσης επίπεδα (τέλη του 2019). Η αυξημένη αβεβαιότητα και οι έντονοι κίνδυνοι δυσμενέστερων εξελίξεων για τις οικονομικές προοπτικές λόγω του πολέμου στην Ευρώπη, οι άνευ προηγουμένου αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και οι συνεχιζόμενες διαταραχές στην αλυσίδα εφοδιασμού δικαιολογούν την παράταση της εφαρμογής της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης έως το 2023.

- (6) Σύμφωνα με την προσέγγιση που καθορίζεται στη σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2021⁷, για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2021 της Λετονίας, ο συνολικός δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται επί του παρόντος καλύτερα με βάση τη μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της νόσου COVID-19) αλλά συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης, ως προς τη μεσοπρόθεσμη δυνητική ανάπτυξη⁸. Πέραν του συνολικού δημοσιονομικού προσανατολισμού, προκειμένου να αξιολογηθεί αν η εθνική δημοσιονομική πολιτική είναι συνετή και αν η σύνθεσή της συμβάλλει σε μια βιώσιμη ανάκαμψη που συνάδει με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, δίνεται επίσης προσοχή στην εξέλιξη των εθνικά χρηματοδοτούμενων⁹ πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της νόσου COVID-19) και των επενδύσεων.

---

⁷ Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2021, για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2021 της Λετονίας (EE C 304 της 29.7.2021, σ. 63).

⁸ Οι εκτιμήσεις σχετικά με τον δημοσιονομικό προσανατολισμό και τις συνιστώσες του στην παρούσα σύσταση είναι εκτιμήσεις της Επιτροπής βάσει των παραδοχών στις οποίες βασίζονται οι εαρινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής. Οι εκτιμήσεις της Επιτροπής για τη μεσοπρόθεσμη δυνητική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνουν τον θετικό αντίκτυπο των μεταρρυθμίσεων που αποτελούν μέρος του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και μπορούν να τονώσουν τη δυνητική ανάπτυξη.

⁹ Που δεν χρηματοδοτούνται με επιχορηγήσεις από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας ή άλλα ταμεία της Ένωσης.

- (7) Στις 2 Μαρτίου 2022, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία παρέχει ευρείες κατευθύνσεις για τη δημοσιονομική πολιτική το 2023 («δημοσιονομικές κατευθύνσεις»), με στόχο να στηρίξει την κατάρτιση των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, να ενισχύσει τον συντονισμό των πολιτικών. Η Επιτροπή επισήμανε ότι, με βάση τις μακροοικονομικές προοπτικές των χειμερινών προβλέψεων του 2022, η μετάβαση από έναν συνολικό υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό την περίοδο 2020-2022 σε έναν γενικά ουδέτερο συνολικό δημοσιονομικό προσανατολισμό φαίνεται πρόσφορη το 2023, ενώ βρίσκεται σε ετοιμότητα ώστε να αντιδρά ανάλογα με την εξελισσόμενη οικονομική κατάσταση. Η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι οι δημοσιονομικές συστάσεις για το 2023 θα πρέπει να συνεχίσουν να διαφοροποιούνται μεταξύ των κρατών μελών και να λαμβάνουν υπόψη πιθανές δευτερογενείς συνέπειες μεταξύ των χωρών. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να αποτυπώσουν τις κατευθύνσεις στα οικεία προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης. Η Επιτροπή δεσμεύτηκε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις οικονομικές εξελίξεις και να προσαρμόζει αναλόγως τις κατευθύνσεις πολιτικής της, το αργότερο στο πλαίσιο της εαρινής δέσμης του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου στα τέλη Μαΐου 2022.
- (8) Όσον αφορά τις δημοσιονομικές κατευθύνσεις, οι δημοσιονομικές συστάσεις για το 2023 λαμβάνουν υπόψη την επιδείνωση των οικονομικών προοπτικών, την αυξημένη αβεβαιότητα και περαιτέρω κινδύνους δυσμενέστερων εξελίξεων, καθώς και τον υψηλότερο πληθωρισμό σε σύγκριση με τις χειμερινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής. Σε αυτό το πλαίσιο, η δημοσιονομική απόκριση πρέπει να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και την ενεργειακή ασφάλεια και να διατηρήσει την αγοραστική δύναμη των πλέον ευάλωτων νοικοκυριών, ώστε να μετριαστεί ο αντίκτυπος της αύξησης των τιμών της ενέργειας και να περιοριστούν κατά το δυνατόν οι πληθωριστικές πιέσεις από τις έμμεσες επιπτώσεις μέσω στοχευμένων και προσωρινών μέτρων. Η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να παραμείνει ευέλικτη ώστε να προσαρμόζεται στις ταχέως εξελισσόμενες συνθήκες, συμπεριλαμβανομένων των προκλήσεων που ανακύπτουν από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας όσον αφορά την άμυνα και την ασφάλεια, και πρέπει να είναι διαφοροποιημένη μεταξύ των κρατών μελών ανάλογα με τη δημοσιονομική και οικονομική τους κατάσταση, μεταξύ άλλων όσον αφορά την έκθεσή τους στην κρίση και την εισροή εκτοπισθέντων από την Ουκρανία.

- (9) Στις 30 Απριλίου 2021, η Λετονία υπέβαλε στην Επιτροπή το εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που ορίζονται στο παράρτημα V του εν λόγω κανονισμού. Στις 13 Ιουλίου 2021, το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Λετονίας¹⁰. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, που αναφέρει ότι η Λετονία έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί.
- (10) Η Λετονία υπέβαλε το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 στις 22 Απριλίου 2022 και το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2022 στις 26 Απριλίου 2022, σύμφωνα με την προθεσμία που ορίζεται στο άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97. Τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν από κοινού για να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους. Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 αποτυπώνει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Λετονίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- (11) Στις 23 Μαΐου 2022, η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2022 για τη Λετονία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Λετονίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο το 2019, το 2020 και το 2021 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Λετονίας, με βάση τον πίνακα αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα. Με βάση την εν λόγω ανάλυση, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά σε σχέση με τις προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και τις νέες και αναδυόμενες προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προκύπτουν από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Λετονίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

---

¹⁰ ST 10157/2021· ST 10157/2021 ADD1.

- (12) Στις 23 Μαΐου 2022, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Στην εν λόγω έκθεση εξετάστηκε η δημοσιονομική κατάσταση της Λετονίας, καθώς το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης της χώρας το 2021 υπερέβαινε την τιμή αναφοράς του 3 % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) που ορίζει η Συνθήκη. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το κριτήριο του ελλείμματος δεν πληρούνταν. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της 2ας Μαρτίου 2022, η Επιτροπή δεν πρότεινε να κινηθούν νέες διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος την άνοιξη του 2022 και θα αξιολογήσει εκ νέου αν είναι αναγκαίο να προτείνει την κίνηση τέτοιων διαδικασιών το φθινόπωρο του 2022.
- (13) Στη σύστασή του της 20ής Ιουλίου 2020¹¹, το Συμβούλιο συνέστησε στη Λετονία να λάβει, το 2020 και το 2021, όλα τα αναγκαία μέτρα, σύμφωνα με τη γενική ρήτρα διαφυγής, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, την ενίσχυση της οικονομίας και τη στήριξη της επακόλουθης ανάκαμψης. Επίσης, συνέστησε στη Λετονία να επιδιώξει, όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, την εφαρμογή δημοσιονομικών πολιτικών που αποσκοπούν στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους, με παράλληλη ενίσχυση των επενδύσεων. Το 2021, σύμφωνα με στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Λετονίας αυξήθηκε από 4,5 % του ΑΕΠ το 2020 σε 7,3 %. Η απόκριση της Λετονίας σε επίπεδο δημοσιονομικής πολιτικής στήριξε την οικονομική ανάκαμψη το 2021, ενώ τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης αυξήθηκαν από 2,8 % του ΑΕΠ το 2020 σε 5,2 % το 2021. Τα μέτρα που ελήφθησαν από τη Λετονία το 2021 συνάδουν με τη σύσταση του Συμβουλίου της 20ής Ιουλίου 2020. Τα δημοσιονομικά μέτρα διακριτικής ευχέρειας που εγκρίθηκαν από την κυβέρνηση το 2020 και το 2021 ήταν ως επί το πλείστον προσωρινά ή συνοδεύονταν από αντισταθμιστικά μέτρα. Ταυτόχρονα, ορισμένα από τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας που εγκρίθηκαν από την κυβέρνηση κατά την περίοδο 2020-2021 δεν ήταν προσωρινά ούτε συνοδεύονταν από αντισταθμιστικά μέτρα, και συνίσταντο κυρίως σε μείωση του ποσοστού των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, σε αύξηση του ορίου έκπτωσης φόρου ατομικού εισοδήματος, σε αύξηση μισθών για το υγειονομικό προσωπικό και τους δασκάλους, καθώς και σε αύξηση των ελάχιστων κοινωνικών παροχών. Σύμφωνα με στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat, το χρέος της γενικής κυβέρνησης αυξήθηκε από 43,3 % του ΑΕΠ το 2020 σε 44,8 % του ΑΕΠ το 2021.

---

¹¹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2020, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Λετονίας για το 2020 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Λετονίας για το 2020 (ΕΕ C 282 της 26.8.2020, σ. 89).

(14) Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβλέψεις στο πρόγραμμα σταθερότητας 2022 είναι ρεαλιστικό για το 2022 και συντηρητικό για τη συνέχεια. Η κυβέρνηση προβλέπει αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 2,1 % το 2022 και κατά 2,5 % το 2023. Συγκριτικά, οι εαρινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής προβλέπουν παρόμοια αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 2,0 % το 2022 και ελαφρώς υψηλότερη αύξηση κατά 2,9 % το 2023, κυρίως λόγω μιας πιο θετικής προοπτικής για την ιδιωτική κατανάλωση και τις εξαγωγές. Στο πρόγραμμα σταθερότητας 2022, η κυβέρνηση αναμένει ότι το ονομαστικό έλλειμμα θα μειωθεί στο 6,5 % του ΑΕΠ το 2022 και στο 2,8 % το 2023. Το μεγάλο έλλειμμα το 2022 αντικατοπτρίζει κυρίως μέτρα που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό του 2022, και συγκεκριμένα αύξηση της έκπτωσης φόρου εισοδήματος, σημαντική δέσμη μέτρων για τις επενδύσεις και αύξηση των μισθών για τους εργαζομένους στους τομείς υγειονομικής περίθαλψης, εσωτερικών υποθέσεων και εκπαίδευσης. Επιπλέον, η ευρεία κρατική στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις για τον μετριασμό της αύξησης των τιμών της ενέργειας, καθώς και η προβλεπόμενη βραδύτερη αύξηση των φορολογικών εσόδων λόγω των αρνητικών επιπτώσεων στην οικονομία από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, θα διατηρήσουν το έλλειμμα σε υψηλά επίπεδα, παρά το γεγονός ότι η στήριξη της οικονομίας λόγω της νόσου COVID-19 ήταν σημαντικά χαμηλότερη το 2022 σε σχέση με το 2021. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 45,7 % το 2022 και να μειωθεί σε 45,2 % το 2023. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ίσο με 7,2 % και 3,0 % του ΑΕΠ αντίστοιχα για το 2022 και το 2023. Το ποσοστό αυτό είναι υψηλότερο από το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας 2022, κυρίως λόγω των πρόσθετων μέτρων πολιτικής που περιλαμβάνονται στις εαρινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής, και συγκεκριμένα της δημιουργίας εθνικών αποθεμάτων ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού σύμφωνα με τις πρόσφατες τροποποιήσεις του νόμου για την ενέργεια (εκτιμώμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις ύψους 0,6 % του ΑΕΠ το 2022). Η δημιουργία των αποθεμάτων ανακοινώθηκε με αξιόπιστο τρόπο, αλλά δεν ήταν γνωστή κατά την προετοιμασία του προγράμματος σταθερότητας 2022. Οι εαρινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής προβλέπουν δείκτη χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ σε ποσοστό 47,0 % το 2022 και 46,5 % το 2023, υψηλότερο από τις προβλέψεις του προγράμματος σταθερότητας 2022. Η διαφορά οφείλεται στην πρόβλεψη υψηλότερου ελλείμματος και σε χαμηλότερη πρόβλεψη του ονομαστικού ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής, η μεσοπρόθεσμη αύξηση του δυνητικού προϊόντος (μέσος όρος δεκαετίας) εκτιμάται σε 2,3 %. Ωστόσο, η εκτίμηση αυτή δεν περιλαμβάνει τις επιπτώσεις των μεταρρυθμίσεων του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας οι οποίες μπορούν να τονώσουν τη δυνητική ανάπτυξη της Λετονίας.

- (15) Το 2022, η κυβέρνηση κατήργησε σταδιακά την πλειονότητα των μέτρων που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της κρίσης της νόσου COVID-19, με αποτέλεσμα τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης να προβλέπεται ότι θα μειωθούν από 5,2 % του ΑΕΠ το 2021 σε 0,8 % το 2022. Το δημόσιο έλλειμμα επηρεάζεται από τα μέτρα που θεσπίστηκαν για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας, τα οποία, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής, εκτιμώνται σε 0,9 % του ΑΕΠ το 2022 και αναμένεται να καταργηθούν σταδιακά το 2023¹². Τα μέτρα αυτά συνίστανται κυρίως σε ανώτατα όρια τιμών στις τιμές της ενέργειας για τα νοικοκυριά και τους επιχειρηματίες, στην πλήρη κάλυψη ορισμένων επιμέρους συνιστωσών του τιμολογίου ηλεκτρικής ενέργειας από το κράτος, καθώς και στη στήριξη συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων και φτωχότερων νοικοκυριών. Σύμφωνα με όσα έχουν ανακοινωθεί, τα εν λόγω μέτρα είναι προσωρινά. Ωστόσο, σε περίπτωση που οι τιμές της ενέργειας παραμείνουν υψηλές το 2023, ορισμένα από τα εν λόγω μέτρα θα μπορούσαν να διατηρηθούν. Ορισμένα από τα μέτρα αυτά δεν είναι στοχευμένα, ιδίως τα γενικά όρια τιμών στις τιμές της ενέργειας. Το δημόσιο έλλειμμα επηρεάζεται επίσης από το κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντες από την Ουκρανία, το οποίο στις εαρινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής προβλέπεται να ανέλθει στο 0,3 % του ΑΕΠ το 2022 και στο 0,5 % του ΑΕΠ το 2023¹³, καθώς και από το αυξημένο κόστος των δαπανών για την άμυνα κατά 0,1 % του ΑΕΠ το 2022 και κατά 0,3 % του ΑΕΠ το 2023.
- (16) Στη σύστασή του της 18ης Ιουνίου 2021, το Συμβούλιο συνέστησε στη Λετονία να διατηρήσει το 2022 υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, μεταξύ άλλων χάρη στην ώθηση που παρέχει ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στη Λετονία να κρατήσει υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών και να επιδιώξει, όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, την εφαρμογή δημοσιονομικών πολιτικών που αποσκοπούν στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και στη διασφάλιση δημοσιονομικής βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα, με παράλληλη ενίσχυση των επενδύσεων για την τόνωση του αναπτυξιακού δυναμικού.

---

¹² Τα αριθμητικά στοιχεία αντιπροσωπεύουν το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων που έχουν ληφθεί από το φθινόπωρο του 2021, συμπεριλαμβανομένων των τρεχόντων εσόδων και δαπανών, καθώς και —κατά περίπτωση— των μέτρων σε επίπεδο κεφαλαιουχικών δαπανών.

¹³ Ο συνολικός αριθμός των εκτοπισθέντων από την Ουκρανία στην Ένωση αναμένεται να ανέλθει σταδιακά στα 6 εκατομμύρια έως το τέλος του 2022, και η γεωγραφική κατανομή τους εκτιμάται με βάση το μέγεθος της υπάρχουσας διασποράς, τον σχετικό πληθυσμό του κράτους μέλους υποδοχής και την πραγματική κατανομή των εκτοπισθέντων από την Ουκρανία σε ολόκληρη την Ένωση ως είχε τον Μάρτιο του 2022. Για το δημοσιονομικό κόστος ανά άτομο, οι εκτιμήσεις βασίζονται στο μοντέλο μικροπροσομοίωσης Euromod του Κοινού Κέντρου Ερευνών της Επιτροπής και λαμβάνουν υπόψη τόσο τις μεταβιβάσεις σε μετρητά όσο και τις παροχές σε είδος, όπως η εκπαίδευση και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

(17) Το 2022, με βάση τις εαρινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Λετονίας, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός στο $-3,3\%$ του ΑΕΠ, σύμφωνα με τις συστάσεις του Συμβουλίου¹⁴. Η Λετονία σχεδιάζει να συνεχίσει να στηρίζει την ανάκαμψη χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδύσεων, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου. Η θετική συμβολή των δαπανών που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα κονδύλια της ΕΕ στην οικονομική δραστηριότητα προβλέπεται να αυξηθεί κατά $0,8\%$ του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2021. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να έχουν επεκτατική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους $0,3$ εκατοστιαίων μονάδων το 2022¹⁵. Επομένως, η Λετονία σχεδιάζει να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) προβλέπεται να έχει επεκτατική συμβολή ύψους $1,5$ εκατοστιαίων μονάδων στον συνολικό δημοσιονομικό προσανατολισμό το 2022. Αυτή η σημαντική επεκτατική συμβολή περιλαμβάνει τον πρόσθετο αντίκτυπο των μέτρων για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας ($0,8\%$ του ΑΕΠ), καθώς και το κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντες από την Ουκρανία ($0,3\%$ του ΑΕΠ). Η Λετονία διατηρεί γενικά υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών το 2022, δεδομένου ότι η σημαντική επεκτατική συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών το 2022 οφείλεται κυρίως στα μέτρα για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας, καθώς και στο κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντες από την Ουκρανία.

¹⁴ Το αρνητικό (θετικό) πρόσημο του δείκτη αντιστοιχεί σε υπέρβαση (έλλειμμα) της αύξησης των πρωτογενών δαπανών σε σύγκριση με τη μεσοπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη, το οποίο υποδηλώνει επεκτατική (συσταλτική) δημοσιονομική πολιτική.

¹⁵ Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν επεκτατική συμβολή ύψους $0,7$ εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ, καθώς οι εαρινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής περιλαμβάνουν τις δημοσιονομικές επιπτώσεις της δημιουργίας αποθεμάτων ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού σύμφωνα με τις πρόσφατες τροποποιήσεις του νόμου για την ενέργεια.

- (18) Το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός θα ανέλθει σε +3,2 % του ΑΕΠ με βάση την παραδοχή αμετάβλητης πολιτικής¹⁶. Η Λετονία προβλέπεται ότι θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί τις επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2023 για να χρηματοδοτήσει πρόσθετες επενδύσεις για τη στήριξη της ανάκαμψης. Η θετική συμβολή των δαπανών που χρηματοδοτούνται με επιχορηγήσεις από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης στην οικονομική δραστηριότητα προβλέπεται να αυξηθεί κατά 0,9 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2022. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους 0,8 εκατοστιαίων μονάδων το 2023¹⁷. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) προβλέπεται να έχει συσταλτική συμβολή ύψους 2,7 εκατοστιαίων μονάδων στον συνολικό δημοσιονομικό προσανατολισμό το 2023. Αυτό περιλαμβάνει τον αντίκτυπο από τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων για την αντιμετώπιση των αυξημένων τιμών ενέργειας (0,9 % του ΑΕΠ) και το πρόσθετο κόστος για την παροχή προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντες από την Ουκρανία (0,1 % του ΑΕΠ).
- (19) Στο πρόγραμμα σταθερότητας 2022, το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σταδιακά σε 2,3 % του ΑΕΠ το 2024 και σε 1,7 % το 2025. Ως εκ τούτου, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να παραμείνει σε επίπεδο κάτω του 3 % του ΑΕΠ κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτει το πρόγραμμα. Οι προβλέψεις αυτές προϋποθέτουν τη σταδιακή κατάργηση των προγραμμάτων στήριξης και τη σταθερή αύξηση των φορολογικών εσόδων. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να υποχωρήσει έως το 2025, ιδίως με τη μείωσή του σε 44,5 % το 2024 και σε 43,4 % το 2025. Σύμφωνα με την ανάλυση της Επιτροπής, οι κίνδυνοι για τη βιωσιμότητα του χρέους φαίνονται χαμηλοί μεσοπρόθεσμα.

¹⁶ Το αρνητικό (θετικό) πρόσημο του δείκτη αντιστοιχεί σε υπέρβαση (έλλειμμα) της αύξησης των πρωτογενών δαπανών σε σύγκριση με τη μεσοπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη, το οποίο υποδηλώνει επεκτατική (συσταλτική) δημοσιονομική πολιτική.

¹⁷ Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή ύψους 0,6 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ, η οποία οφείλεται στο αποτέλεσμα βάσης, και συγκεκριμένα στις εαρινές προβλέψεις του 2022 της Επιτροπής προβλέπεται ο δημοσιονομικός αντίκτυπος της δημιουργίας των αποθεμάτων ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού, αλλά το εν λόγω μέτρο δεν προβλέπεται για το 2023.

(20) Τα φορολογικά έσοδα της Λετονίας ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι σημαντικά χαμηλότερα από τον ενωσιακό μέσο όρο, περιορίζοντας τη χρηματοδότηση προς τις δημόσιες υπηρεσίες. Η Λετονία εισπράττει τα χαμηλότερα έσοδα από φόρους εισοδήματος επιχειρήσεων στην Ένωση (0,7 % του ΑΕΠ το 2020), ενώ τα έσοδα από φόρους ακίνητης περιουσίας ανέρχονται στο 1,0 % του ΑΕΠ σε σύγκριση με τον ενωσιακό μέσο όρο ύψους 2,3 % του ΑΕΠ. Επιπλέον, παρόλο που η φορολογική επιβάρυνση ενός μέσου εισοδήματος κυμαίνεται περίπου στον ενωσιακό μέσο όρο, ο τεκμαρτός φορολογικός συντελεστής επί της εργασίας είναι από τους χαμηλότερους στην Ένωση, καταδεικνύοντας σημαντικά περιθώρια αύξησης των εσόδων από τη φορολογία της εργασίας μέσω καλύτερης είσπραξης και υψηλότερης προοδευτικότητας. Οι δημόσιες δαπάνες της Λετονίας όσον αφορά την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και την κοινωνική προστασία είναι ιδιαίτερα χαμηλές σε σύγκριση με τον ενωσιακό μέσο όρο, γεγονός που παρεμποδίζει την έγκαιρη και ισότιμη πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και την επαρκή κοινωνική αρωγή. Ως εκ τούτου, η Λετονία παρουσιάζει μερικές από τις υψηλότερες εισοδηματικές ανισότητες, τις χαμηλότερες επιπτώσεις των κοινωνικών μεταβιβάσεων στη μείωση της φτώχειας και τα χειρότερα αποτελέσματα όσον αφορά την υγεία στην Ένωση. Παρά τις πρόσφατες αυξήσεις, το ελάχιστο εισόδημα, οι ελάχιστες συντάξεις και τα επιδόματα αναπηρίας είναι κάτω από το όριο της φτώχειας. Η περιορισμένη πρόσβαση στην κοινωνική αρωγή και τις υπηρεσίες για ευάλωτες ομάδες, καθώς και η ποιότητά τους, παρακωλύουν περαιτέρω την κοινωνική ένταξη. Το σύστημα μακροχρόνιας περίθαλψης δεν είναι επαρκώς ανεπτυγμένο, με περιορισμένη παροχή κατ' οίκον περίθαλψης και υπηρεσιών σε επίπεδο κοινότητας. Η κοινωνική στέγαση σπανίζει και συχνά δεν παρέχει κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης. Επιπλέον, η κοινωνική αρωγή ποικίλλει μεταξύ των δήμων και συχνά δεν είναι αρκετά στοχευμένη. Η υψηλότερη φορολόγηση της ακίνητης περιουσίας και του κεφαλαίου και η μεγαλύτερη προοδευτικότητα της φορολογίας εισοδήματος προσφέρουν τις καλύτερες δυνατότητες για αύξηση των φορολογικών εσόδων, καθώς αυτές οι πηγές παραμένουν ανεπαρκώς αξιοποιημένες σε σύγκριση με τον ενωσιακό μέσο όρο. Επιπλέον, οι προσπάθειες για τη μείωση της παραοικονομίας θα πρέπει να συνεχιστούν πέρα από τα μέτρα που προγραμματίζονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

- (21) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το κριτήριο 2.2 του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων προς υλοποίηση με ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση της υλοποίησης έως τις 31 Αυγούστου 2026. Τα μέτρα αυτά συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων που περιγράφονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις τις οποίες απηύθυνε το Συμβούλιο στη Λετονία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου το 2019 και το 2020, επιπλέον των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που έχουν εκδοθεί έως την ημερομηνία έγκρισης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Ειδικότερα, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Λετονίας περιλαμβάνει μέτρα που αντιμετωπίζουν σε διαφορετικό βαθμό και τις έξι γενικές προκλήσεις — δηλαδή τις προκλήσεις στον δημοσιονομικό τομέα, το ανθρώπινο κεφάλαιο, τη δημόσια διοίκηση, την παραγωγικότητα και την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση. Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με τη διακυβέρνηση και τη χρηματοδότηση των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής όσον αφορά τους ανθρώπινους πόρους στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και τη θέσπιση τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των παροχών ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Οι μεγάλες επενδύσεις περιλαμβάνουν τον οικολογικό προσανατολισμό του συστήματος συγκοινωνιών της μητροπολιτικής περιοχής της Ρίγας, μεταξύ άλλων με την απόκτηση καθαρών δημόσιων οχημάτων και την ενεργειακή ανακαίνιση ιδιωτικών και δημόσιων κτιρίων και επιχειρήσεων. Προγραμματίζονται επίσης σημαντικές επενδύσεις για την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης: κατασκευή σχολείων, βιομηχανικών πάρκων και πιο οικονομικά προσιτών κατοικιών και εκσυγχρονισμός νοσοκομείων. Τα μέτρα αυτά αναμένεται να ενισχύσουν το αναπτυξιακό δυναμικό της οικονομίας με βιώσιμο τρόπο.

- (22) Η εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Λετονίας αναμένεται να συμβάλει στην επίτευξη περαιτέρω προόδου όσον αφορά την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Τα μέτρα για τη στήριξη των κλιματικών στόχων στη Λετονία αντιπροσωπεύουν το 37,6 % των συνολικών πιστώσεων του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ενώ τα μέτρα για τη στήριξη των ψηφιακών στόχων αντιπροσωπεύουν το 21 % των συνολικών πιστώσεων του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η πλήρης εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους, θα βοηθήσει τη Λετονία να ανακάμψει γρήγορα από τις επιπτώσεις της κρίσης της νόσου COVID-19, ενισχύοντας παράλληλα την ανθεκτικότητά της. Η συστηματική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει σημαντική για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και άλλων οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης που υπερβαίνουν το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ώστε να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση του συνολικού θεματολογίου πολιτικής.
- (23) Η Λετονία υπέβαλε τη συμφωνία εταιρικής σχέσης που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁸ στις 25 Μαΐου 2022, αλλά δεν έχει υποβάλει ακόμη τα άλλα προγράμματα της πολιτικής συνοχής που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060, η Λετονία πρέπει να λάβει υπόψη τις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις κατά τον προγραμματισμό των ταμείων της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027. Αυτό αποτελεί προϋπόθεση για να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα και να μεγιστοποιηθεί η προστιθέμενη αξία της χρηματοδοτικής στήριξης που θα ληφθεί από τα ταμεία της πολιτικής συνοχής, ενώ παράλληλα θα προωθηθεί ο συντονισμός, η συμπληρωματικότητα και η συνοχή μεταξύ των εν λόγω ταμείων της πολιτικής συνοχής και άλλων μέσων και ταμείων της Ένωσης. Η επιτυχής εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής εξαρτάται επίσης από την άρση των εμποδίων στις επενδύσεις, ώστε να στηριχτούν η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση και η ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη.

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 159).

(24) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που πραγματεύεται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, η Λετονία αντιμετωπίζει ορισμένες πρόσθετες προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε τραπεζικές πιστώσεις. Η πιστωτική ροή προς τον ιδιωτικό τομέα ήταν αρνητική κατά το μεγαλύτερο μέρος της τελευταίας δεκαετίας. Το 2016 έγινε θετική, αλλά το ποσοστό αύξησης των πιστώσεων παρέμεινε κάτω από το ποσοστό ανάπτυξης του ΑΕΠ. Το 2020 το χρέος του ιδιωτικού τομέα ανήλθε στο 66,5 % του ΑΕΠ έναντι 78,3 % του ΑΕΠ προ πενταετίας. Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις δυσκολεύτηκαν ιδιαίτερα να λάβουν πίστωση, εν μέρει λόγω του υψηλότερου πιστωτικού κινδύνου τους, ενώ επίσης αντιμετωπίζουν και σχετικά υψηλό κόστος πίστωσης και επαχθή γραφειοκρατία. Επιπλέον, η περιορισμένη ρευστότητα των περιουσιακών στοιχείων που προσφέρονται για εξασφαλίσεις καθιστά ιδιαίτερα δύσκολη τη λήψη πιστώσεων εκτός της περιφέρειας της Ρίγας. Αυτό αποτελεί σημαντικό εμπόδιο τόσο για τον ενυπόθηκο δανεισμό όσο και για τον δανεισμό προς τις επιχειρήσεις. Επιπλέον, η χρηματοδότηση των καταναλωτών όσον αφορά τις πράσινες τεχνολογίες θα μπορούσε να καταστεί πιο προσιτή μέσω φθηνότερων και πιο μακροπρόθεσμων πιστωτικών προϊόντων. Οι προσπάθειες πολιτικής επικεντρώθηκαν κυρίως στη στήριξη του δανεισμού συνδυάζοντάς τον με δημόσιες επιχορηγήσεις. Ωστόσο, αυτό συνεπάγεται σημαντικό κόστος για τον κρατικό προϋπολογισμό και, ως εκ τούτου, δεν αποτελεί βιώσιμο τρόπο ενίσχυσης του δανεισμού. Η χαλάρωση των περιορισμών στη χορήγηση πιστώσεων απαιτεί γενικές βελτιώσεις ως προς τη διαφάνεια και την εμπιστοσύνη στο επιχειρηματικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης της παραοικονομίας. Επιπλέον, υπάρχει περιθώριο για αύξηση των ποσοστών ανάκτησης δανείων, η οποία θα μειώσει το κόστος των τραπεζών που συνδέεται με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και θα μπορούσε να διευκολυνθεί με ένα αποτελεσματικότερο νομικό σύστημα. Τα στοχευμένα προγράμματα δανείων και εγγυήσεων θα μπορούσαν να συμβάλουν στη μείωση των κινδύνων ρευστότητας που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες όταν αποδέχονται εξασφαλίσεις σε αγορές με σχετικά χαμηλή ρευστότητα. Τα προγράμματα δημόσιου δανεισμού για στρατηγικά σημαντικές επενδύσεις, όπως η πράσινη μετάβαση και η περιφερειακή ανάπτυξη, θα μπορούσαν να αυξήσουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην τραπεζική αγορά ή να καλύψουν ένα κενό της αγοράς όπου η τραπεζική χρηματοδότηση είναι είτε πολύ ακριβή είτε δεν είναι διαθέσιμη. Επιπλέον, τα προγράμματα δημόσιων εγγυήσεων και δανειοδότησης προσφέρουν έναν σημαντικά πιο αποδοτικό από πλευράς κόστους τρόπο στήριξης του ιδιωτικού δανεισμού απ' ό,τι τα προγράμματα επιχορηγήσεων. Εκτός από τα εμπόδια στην τραπεζική χρηματοδότηση, η αγορά εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης της Λετονίας δεν είναι επαρκώς ανεπτυγμένη και έχει δυνατότητες βελτίωσης της πρόσβασης των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση.

- (25) Κατόπιν εντολής των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων της Ένωσης η οποία περιλαμβάνεται στη διακήρυξη των Βερσαλλιών, η πρόταση της Επιτροπής για το σχέδιο REPowerEU αποσκοπεί στη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων από τη Ρωσία το συντομότερο δυνατόν. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή προτίθεται να προσδιορίσει τα έργα, τις επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις που είναι πλέον κατάλληλα σε εθνικό, περιφερειακό και ενωσιακό επίπεδο, μέσω διαλόγου με τα κράτη μέλη. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στη μείωση της συνολικής εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα και στην παύση των εισαγωγών ορυκτών καυσίμων από τη Ρωσία.
- (26) Σύμφωνα με στοιχεία του 2020, τα πετρελαϊκά προϊόντα (33,8 %) και το φυσικό αέριο (21,6 %) συγκροτούν περίπου το ήμισυ του ενεργειακού μείγματος της Λετονίας, ενώ το υπόλοιπο αποτελείται κυρίως από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (44,1 %). Η Ρωσία παρείχε σχεδόν το σύνολο των εισαγωγών φυσικού αερίου της Λετονίας (υψηλότερο από τον μέσο όρο εξάρτησης της Ένωσης από τις εισαγωγές ρωσικού αερίου που ανέρχεται στο 44 %) και αποτελούσε βασική πηγή (20 %) των εισαγωγών πετρελαϊκών προϊόντων της Λετονίας (σε μεγάλο βαθμό συνάδει με τον μέσο όρο εξάρτησης της Ένωσης από τις εισαγωγές πετρελαίου από τη Ρωσία που ανέρχεται στο 26 %).¹⁹ Η εξάρτηση της Λετονίας από τις προμήθειες αερίου της Ρωσίας μειώνεται σημαντικά λόγω της σύνδεσης αερίου με τη Λιθουανία, η οποία παρέχει στη Λετονία πρόσβαση στον τερματικό σταθμό υδροποιημένου φυσικού αερίου της Klaipeda. Η Λετονία συνδέεται περαιτέρω με την Εσθονία και τη Φινλανδία, γεγονός που καθιστά τις τέσσερις χώρες μέρος της ίδιας αγοράς φυσικού αερίου. Μια εγκατάσταση αποθήκευσης αερίου που βρίσκεται στη Λετονία επιτρέπει την εξομάλυνση των εποχικών αναντιστοιχιών μεταξύ προσφοράς και ζήτησης και αποθηκεύει ένα απόθεμα ασφαλείας για την αγορά της Βαλτικής. Συνιστάται οι νέες επενδύσεις σε υποδομές και δίκτυα που σχετίζονται με το αέριο να είναι, στο μέτρο του δυνατού, ανθεκτικές σε μελλοντικές εξελίξεις, ώστε να διευκολυνθεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους μέσω της μελλοντικής αναπροσαρμογής για χρήση βιώσιμων καυσίμων. Η ολοκλήρωση του υπό εξέλιξη συγχρονισμού με το ηπειρωτικό δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης, η εξασφάλιση επαρκούς δυναμικότητας των διασυνδέσεων με γειτονικά κράτη μέλη και η επιδίωξη κοινών έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα πρέπει, ωστόσο, να παραμείνουν προτεραιότητα πολιτικής. Εκτός από τις βελτιώσεις στις υποδομές αερίου με στόχο την εξασφάλιση εναλλακτικών πηγών εφοδιασμού, η μείωση της ενεργειακής εξάρτησης από τη Ρωσία θα απαιτήσει από τη Λετονία να επιταχύνει την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να αυξήσει την ενεργειακή απόδοση, ιδίως στον οικοδομικό τομέα και τον τομέα των μεταφορών. Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Λετονίας περιλαμβάνει μέτρα που αποσκοπούν στη διευκόλυνση των ιδιωτικών επενδύσεων στη χερσαία παραγωγή αιολικής ενέργειας.

¹⁹ Eurostat (2020), μερίδιο των ρωσικών εισαγωγών επί των συνολικών εισαγωγών φυσικού αερίου, αργού πετρελαίου. Για τον μέσο όρο της ΕΕ-27, οι συνολικές εισαγωγές βασίζονται στις εισαγωγές από χώρες εκτός της ΕΕ-27. Για τη Λετονία, οι συνολικές εισαγωγές περιλαμβάνουν τις ενδοενωσιακές συναλλαγές. Το αργό πετρέλαιο δεν περιλαμβάνει τα προϊόντα διύλισης πετρελαίου.

Η εφαρμογή τους νωρίτερα από τον προγραμματισμένο χρόνο, όπως ανακοίνωσε πρόσφατα η κυβέρνηση, θα μπορούσε να συμβάλει στην επιτάχυνση των επενδύσεων στη χερσαία παραγωγή αιολικής ενέργειας. Ωστόσο, η αύξηση του ποσοστού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα απαιτήσει επίσης από τη Λετονία να διερευνήσει ευκαιρίες στην υπεράκτια αιολική ενέργεια. Τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης, συμπεριλαμβανομένης της ριζικής ανακαίνισης, θα μπορούσαν να ενισχυθούν, ιδίως στα κτίρια, τις μεταφορές και τη βιομηχανία. Προκειμένου να διαφοροποιήσει το ενεργειακό μείγμα, η Λετονία εξετάζει το ενδεχόμενο επενδύσεων στην πυρηνική ενέργεια σε συνεργασία με γειτονικά κράτη μέλη. Θα χρειαστεί ακόμα μεγαλύτερη φιλοδοξία όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την αύξηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης ώστε η Λετονία να ευθυγραμμιστεί με τους στόχους της δέσμης μέτρων «Fit for 55».

- (27) Μολονότι η επιτάχυνση της μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα και της απομάκρυνσης από τα ορυκτά καύσιμα θα δημιουργήσει σημαντικό κόστος αναδιάρθρωσης σε διάφορους τομείς, η Λετονία μπορεί να κάνει χρήση του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής για την άμβλυνση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της μετάβασης στις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο. Επιπλέον, η Λετονία μπορεί να κάνει χρήση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+, που ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁰, για τη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.
- (28) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 και η γνώμη του²¹ αποτυπώνεται ιδιαίτερα στη σύσταση 1.
- (29) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, για να εφαρμόσουν τις συστάσεις που ορίζονται στη σύσταση του 2022 σχετικά με τη ζώνη του ευρώ. Για τη Λετονία, αυτό αντικατοπτρίζεται ιδίως στις συστάσεις 1, 2 και 3.

---

²⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013 (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 21).

²¹ Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Λετονία να λάβει μέτρα το 2022 και το 2023 προκειμένου:

1. Το 2023, να διασφαλίσει ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με έναν συνολικά ουδέτερο προσανατολισμό πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη των πλέον ευάλωτων στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας νοικοκυριών και επιχειρήσεων και των ατόμων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της Ένωσης. Να επιδιώξει την εφαρμογή δημοσιονομικής πολιτικής που θα αποσκοπεί στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων. Να διευρύνει τη φορολογία, συμπεριλαμβανομένης της φορολογίας ακίνητης περιουσίας και κεφαλαίου, και να ενισχύσει την επάρκεια της υγειονομικής περίθαλψης και της κοινωνικής προστασίας για τη μείωση των ανισοτήτων.
2. Να προχωρήσει στην εφαρμογή του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τα ορόσημα και τους στόχους που καθορίζονται στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2021. Να υποβάλει τα έγγραφα προγραμματισμού της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027, ώστε να ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις με την Επιτροπή και, στη συνέχεια, να αρχίσει η εφαρμογή τους.
3. Να βελτιωθεί η πρόσβαση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων δημόσιου δανεισμού και εγγυήσεων που στοχεύουν στη διευκόλυνση των επενδύσεων στρατηγικής σημασίας, ιδίως όσον αφορά την πράσινη μετάβαση και την περιφερειακή ανάπτυξη.
4. Να μειώσει τη συνολική εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και να διαφοροποιήσει τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων επιταχύνοντας την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, διασφαλίζοντας επαρκή δυναμικότητα διασύνδεσης, διαφοροποιώντας τον ενεργειακό εφοδιασμό και τις ενεργειακές διαδρομές και μειώνοντας τη συνολική κατανάλωση ενέργειας μέσω φιλόδοξων μέτρων ενεργειακής απόδοσης.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος